

İki Ecevit ve DSP



HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Bazı siyasetçilerin uzun süren siyasal yaşamlarında iki yaşantısı oluyor. Ecevit

bunlardan birisi. 1980'lerin başına kadar gelen Bülent Ecevit ve Türk siyasal yaşamında oynadığı rolle, o tarihten başlayarak Demokratik Sol Parti'yi oluşturan ve 'yeni' siyaset anlayışını geliştiren Ecevit iki farklı kimliktir.

İlk dönemin Ecevit'i Türk siyasal yaşamının dönüştürülmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Fakat bu politikaların büyük bir bölümü yerleşik ve 19. yüzyılda geliştirilmiş parti modeli içinde biçimlendirilmiştir. CHP'nin 1960 sonrasında geçirdiği dönüşümler Türk toplumsal yaşamının dönüşümüyle belli koşutluklar gösteriyordu. Belli bir noktadan sonra da onlara öncülük etmeye başladı. Fakat bu politikalar 'demokrasi' tartışmasının hiç yaşanmadığı ve siyasetin ulusal partiler çevresinde geliştiği bir dönemin ürünleridir. Neredeyse iki partili denebilecek bir süreçte, toplumsal düzeyde de, parti içinde de ayrışmaların, farklılaşmaların, kopuşların genel ideolojik anlayışla engellendiği bir dönemdir bu. Korporatist anlayış zaten 'kaynaşmış bir kitle' öngörüyordu. Siyaset de bunun içinde kalarak kendisini tayin ediyordu.

Oysa 1980 sonrası, gerek Türkiye'de gerekse dünyada tam tersi bir açılıma tanık olmuştur. Fark ve kimlik politikaları, Soğuk Savaş sonrasında getirdiği ulus-devlet, dolayısıyla merkezîyetçilik ötesi politikalarla bütünleşerek her düzeyde yeni bir demokrasi anlayışına öncülük ediyordu. O sürecin belkemiğiniyse devlet eksenli politikalarından sivil toplum kökenli politikalara geçişi sağlayan yeni bir demokrasi anlayışı oluşturuyordu. Mikro politikalar, tematik partiler, gevşek ve yatay örgütlenmeler ortaya çıkıyor, siyasal yapı büyük bir değişim geçiriyordu. 19. yüzyılın elitist, toplum mühendisliğine dayanan siyasal parti anlayışına daha bu süreçten çok önceleri erimeye başlamıştı.

Türkiye bu döneme aslında apolitik bir toplum oluşturma çabalarıyla girdi. Bu çabalar hazırlanan yeni anayasanın ruhunu ve özünü oluşturuyordu. Özal'ın uzlaşma, hoşgörü gibi kavramlar etrafında dayattığı ideolojileri birleştirme iddiaları, 'ideolojiler öldü' sloganıyla bütünleşerek, yönetsel bir demokrasi anlayışına doğru genişledi. Ama bu bir zıtlık dönemi idi. Çünkü, bir yandan sivil toplum yönünde yeni çağrılar çıkarılıyor, öbür yandan da apolitik bir politik süreç öngörülüyordu. Bu, tek adam mitosu ve ideolojik örgüsü çok gevşek dokunmuş bir parti demektir. Ecevit'in kesinlikle antidemokratik bir iç mantığına sahip DSP'si siyasal anlamda ve bu bağlamda aslında ANAP'ın devamıdır.

Fakat acaba bu parti neden başarılı oldu?

Bu sorunun ilk yanıtını yukarıda verdim.

Öteki, Türk siyasal yaşamının genel dağınıklığıdır. Parçalanmış bir sağ ve sol yelpazede Ecevit mutlak değil ancak görece bir başarı elde etmiştir. DSP'nin başarısı, başarısızlar arasında bir başarıdır. Bir başka nedense, özel olarak solun dağınıklığıdır. Sol bir ideolojinin ortaya çıkmadığı, partilerin iç çekişmelerle parçalandığı bir dönemde Ecevit gene o görece başarıyı yakalamıştır... Buraya eklenmesi gereken başka noktaysa, sürdürdüğü ideolojinin gevşek dokusu, esnekliği, daha ziyade merkez sağ muhafazakâr değerlere yakın olmasıdır. Merkezdeki boşlukta bir parti üstünden kimlik kazanıp merkeze kaymaya çalışan çevrenin bütünleşmiş başarısıdır DSP.

Üstü kazınıp biraz daha derinlemesine bakıldığında bu başarının Türk demokrasisi ve siyasal yaşamının başarısı olup olmadığınısa hem son kurultayda genel başkan adaylarının başına gelenler hem de Ecevit sonrasında dönük kaygı ve tedirginliklere karşı bizzat Ecevit'in de bir şey söyleyememesi yeterince gösteriyor.